Руслан КАЗЛОЎСКІ

Нарадзіўся 28 лістапада 1970 года ў горадзе Гродна. У 1978-1988 гг. вучыўся ў сярэдняй школе №21 г.Гродна. Адразу па сканчэнні школы з 1988 года па 1993 год - вучоба ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы на спецыяльнасці «Беларуская мова і літаратура. Руская мова і літаратура». Займаўся актыўнай грамадскай дзейнасцю, друкаваўся з навукова-папулярнымі артыкуламі на літаратуразнаўчую тэматыку і публіцыстычнымі нататкамі ў газеце «Гродзенскі ўніверсітэт», супрацоўнічаў з Гродзенскай абласной радыёстудыяй. У 1993 годзе скончыў факультэт беларускай філалогіі і культуры ГрДУ імя Янкі Купалы з адзнакай. Паводле размеркавання з 1993 года стаў працаваць выкладчыкам на кафедры беларускай літаратуры Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы.

У 1999 г. скончыў аспірантуру пры кафедры беларускай літаратуры XX стагоддзя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта па спецыяльнасці «Сучасная беларуская літаратура». У 2002 годзе паспяхова абараніў кандыдацкую дысертацыю (БДУ) і атрымаў вучоную ступень кандыдата філалагічных навук па спецыяльнасці «Беларуская літаратура». Вучонае званне дацэнта па спецыяльнасці «Літаратуразнаўства» нададзена ў 2006 годзе. За перыяд працы на кафедры беларускай

літаратуры ГрДУ імя Янкі Купалы з 1993 года па цяперашні час на кафедры беларускай філалогіі прайшоў пэўны шлях педагога і навукоўца-літаратара: выкладчык-стажор, выкладчык, старшы выкладчык, дацэнт. Асноўныя накірункі навуковых даследаванняў: тэорыя малых жанраў беларускай прозы, рэгіянальная спецыфіка айчыннай літаратуры, беларуская фалькларыстыка. Удзельнічаў у шматлікіх міжнародных і рэспубліканскіх навуковых канферэнцыях, апублікаваў звыш ста навуковых і навукова-метадычных прац у галіне літаратуразнаўства і фалькларыстыкі ў Беларусі і па-за яе межамі.

З’яўляецца аўтарам дапаможнікаў для студэнтаў філалагічных факультэтаў ВНУ «Беларускі фальклор» (1999, у сааўтарстве з М.У.Мікулічам), «Славянскі фальклор» (1999, у сааўтарстве з М.У.Мікулічам), «Празаічная мініяцюра ў беларускай літаратуры» (2006), хрэстаматыі «Беларускі фальклор Гродзеншчыны: народны эпас, замовы, варажба» (2007), манаграфіі «Праз прызму часу: беларуская літаратура XX стагоддзя ў кантэксце навуковых даследаванняў» (2012, у сааўтарстве з П.К.Банцэвічам), артыкулаў у энцыклапедычных выданнях «Культура Беларусі», «Янка Купала», «Беларускі фальклор» і інш. Друкаваў уласныя празаічныя мініяцюры і вершы ў газеце «Гродзенскі ўніверсітэт» і калектыўным зборніку паэзіі «Россып» (2010), літаратуразнаўчыя і навукова-метадычныя артыкулы ў галіне вывучэння беларускай літаратуры ў часопісах «Роднае слова», «Маладосць», «Беларуская мова і літаратура», альманаху «На Нёманскай хвалі» і іншых часопісах і газетах. Перакладаў паэзію з польскай мовы на беларускую. На працягу больш за дваццаць гадоў супрацоўнічае з беларускім тэлебачаннем: Аблтэлерадыёкампаніяй «Гродна», «СТВ», «ОНТ» і інш. у галіне літаратуразнаўства і фалькларыстыкі з выступленнямі ў разнастайных тэлеперадачах і здымках сюжэтаў. З 2017 года актыўна друкуецца ў часопісе «Гродна» з навукова-папулярнымі артыкуламі па фальклору Гродзенскай вобласці.

Пад шатай зжаўцелага дуба…

Маёй каханай жонцы Марыне

Пад шатай зжаўцелага дуба,
Прыціснуўшы шлем да грудзей,
Спаў рыцар. Ён ехаў да любай,
Каб стаць на калені хутчэй.

Прыкласціся вуснам да вуснаў
Хацела жывая душа,
І зліцца ў парыве пачуццяў,
Ляцець без канца, без канца.

І сніліся вочы — блакітная бездань,
Чаканне ў іх і туга,
Халодныя ночы, астылыя сцены,
У вокнах густая смуга.

Прыйсці, дакрануцца да цёплага цела,
Застацца — і больш нікуды,
Ахутаць душою гарачае сэрца,
Стаць промнем, агнём назаўжды.

Каб не было больш цяжкога расстання
І бураў у жыцці, навальніц.
Прыйсці й цалаваць да сканання
Блакітную бездань вялікіх вачніц.

Не плач

(верш-суцяшэнне)

Не плач, Марына, наперадзе ў нас
Жыцця найлепшы час,
Калі мінуць няўдачы і нягоды
І будзе дзень сапраўднае свабоды.

Дыхнем паветрам вольным,
Наперад рушым і дабром напоўнім,
Радасцю аздобім для блізкіх свет,
І станем косткай у горле

Для тых, хто любіць зло,
У каго няма кахання, для каго дабро
Як міф, у які не трэба верыць.
І Бог для нас у рай адчыніць дзверы.

Кветкі змроку

І зацвітаюць кветкі змроку
У маім жыцці, маёй зямлі,
А ў душы маёй шырокай
Чарнеюць вострыя шыпы.

Шыпы як зброя сіл далёкіх
Праніжуць душу моцай зла,
Самота, крыўда, безнадзейнасць
Падмануць, спапяляць да тла.

Да тла — не значыць да канца,
Бо кветкі зла не зносяць сілы,
Не знішчыць духа чорная імгла
І Бог нас адвядзе ад бездані магілы.

Замова

(пародыя)

Ой, ты Марына, Марына,
Прыгожая дзяўчына,
Блакітныя вочы
У цёмныя ночы
Гараць як агні —
Дык на мяне зірні!
Каб загарэлася
Шчырае сэрца,
Пунцовая кроў,
Патухла —
І ўспыхнула зноў!
Каб ты не спала без мяне,
Як я не магу без цябе,
Каб не ела-піла без мяне,
Як я не магу без цябе.
На сінім моры
Стаіць дуб нахілёны,
На ім кветкі белыя,
Галіны чорныя.
Так і жыццё тваё

Каб было жаноцкае,
Са мною — кветкаю,
З іншым — гнілою трэскаю.
Дзе б ты не йшла,
Думка твая
Пра мяне, малайца,
Заўсёды была!
Станься!!!

Вядзьмак і дзяўчына

Вядзьмак гукае,
Каханне шукае.
Дзеўка-красуня
Перад ім блазнуе,
Мяркуе, што зачаруе.

Вядзьмак аглушыць,
Чарамі здушыць,
Сэрца змарнуе,
Душу зганьбуе,
Бо моцамі рушыць.

Дзеўка маладзенька,
Спаднічка караценька,
Слёзкі пралівае,
Ведзьмака шукае,
Бо моцна кахае.

Дзяўчына-дурніца,
Ты — не Мілавіца:
З табой размаўляе —
За другой назірае,
Бо яна — ЧАРАЎНІЦА!

Час

Цік-так,
цік-так,
Крочыць час
скрозь нас.
Цік-так,
цік-так,
Крокам рушым
мы праз час.

Цік-так,
цік-так,
Час бяжыць,
як сыпле мак.
Цік-так,
цік-так,
Цік – не так,
па ўсім так…

Лабірынт

Асоба чалавека, разумная істота Сусвету,
якую вучылі шмат гадоў ведаць навакольны свет.
Яна ідзе па вузкаму калідору:
паварот налева, паварот направа,
зноў налева, зноў направа.
Тупік. Зноў пошук.
Пошук выйсця? Не,
гэта пошук радасці, сэнсу існасці, боскай асалоды.
Паварот налева, направа, зноў налева. — Дзверы.
Што за імі? Жывая вада?
З жудасным рыпеннем яны адчыняюцца.
А за імі — прыгожая Лялька,
з танклява пышнай фігурай, вялікімі вачыма,
каменным сэрцам, пакрытым ільдом.
Яна абвівае Асобу халоднымі рукамі,
прыціскае да сябе...
І колькі не хукай, не грэй агнём сваёй душы,
не пацячэ вада ад ільда, не растане сэрца...
Калідор, зноў паварот, зноў дзверы... — і
яшчэ адна прыгожая Лялька за імі,
інтэлектуальна-заакуляраная, з кнігай у руцэ
і камп’ютарным сэрцам.
Халодныя рукі і дакладна разлічаныя рухі,
ледзяны пацалунак...
І зноў калідор, і зноў павароты,
і зноў дзверы, і зноў лялькі,
кожная па-свойму каменна-ледзяная;
і зноў пошук.
Нават не пошук, а барацьба
за захаванне агню —
ужо ў сваім сэрцы...

1994

На пасадзе

(байка)

Баран патрапіў на пасаду,
А браў яе не ўласнай галавою.
Пабэкаў трохі і ўзяўся сходу
Чыніць разборкі. Ды не ў зуб нагою
Ён разбіраўся ў людзях:
Сяброў падставіў, ворагаў не раз пакрыўдзіў,
Нейтральных жа ў пакутах
Прымусіў "даху" новага шукаць.
Сваёй нікчэмнай галавою
Разлічваў каралём ён стаць.
Але ўладу дурня з кучаравай поўсцю
Братва лясная хутка прыпыніла —
І сёння барановы косці
Бялеюць у лесе.
…………………………
Ніхто больш не бляе пастыла.

2005

***

Беларуская нацыя,
Ты — радасць і слёзы,
Ты — сіла і слабасць,
Ты — зямля і нябёсы,
Ты — хрысціянства
І рэшткі паганства.
У табе — плач дзяцей і бацькоў,
У табе — смех малых і старых,
У табе — звон адліг і мячоў,
У табе — мірыяды ўсіх нас.
І з табой — продкі рушылі ў бой,
І з табой — пераступім апошні парог,
І з табой — чуем гук перамог,
І з табой — перад ворагам
станем сцяной!

2009

Зайграў...

(паводле П.Багрыма)

Зайграў, зайграў
Хлопча малы
І ў дудачку,
І ў цымбалы.
І паўстала Беларусь
З няволі,
Дачакалася
Добрай долі!
Загарэліся
Ясны вочы,
Не стала больш
Цёмнай ночы.
Незалежнасці
Сонца ззяе,
Лепшым лёсам
Людзей асвятляе!

2019

Мемарыял...

У душы
Паспалітага люду
Ружа чорная —
Гатычны партал,
Магілкі духу,
Звярыны аскал...
Антыкварныя рэчы,
Сэканд-адзенне,
Мовы роднай
Мемарыял...

2019

ПА БІТАМУ ШКЛУ...

Басанож
па бітаму шклу
Я іду,
не крывянячы ногі...
Глядзіце,
зайздросце!
Я не сыду
са змагання дарогі!

Р.К.

***

Трымаю беларускае неба... Як цяжка! Хоць я і адзін з многіх, сярод кпін і насмешак, злосці варажнечай.

Так было і так будзе, як спрадвеку даецца... У барацьбе і змаганні...

За дзяцей і ўнукаў, бацькоў і дзядоў Я БУДУ ТРЫМАЦЬ БЕЛАРУСКАЕ НЕБА!

***

«Пакуль мы шукаем святло, цемра наступае». Многія мяне папракалі за тое, што не шукаю святла. Увесь час Я ЗМАГАЎСЯ З ЦЕМРАЙ!

***

На Нябёсах шмат гавораць пра беларусаў.

– Так многа ім далі: зямлю, рэкі, азёры, лясы і палі, усялякую прыгажосць, вялікую мінуўшчыну...

– Чаго ж ім не хапае?

– Чаму яны не захавалі мову?

– Чаму многія адварочваюцца ад сваёй спрадвечнай культуры і духоўнай спадчыны продкаў?

Не чуюць Нябёсаў беларусы і вешчуноў-празарліўцаў не слухаюць. Толькі трызняць пра грошы, салодкую ежу і напоі, багатую будучыню, зусім забыўшыся – пра вялікую мінуўшчыну.

***

Якія розныя вясковыя людзі! Як мала тых, дабрадушных, з казкамі, легендамі і калыханкамі на вуснах. На змену ім прыйшлі лядачыя перакаці-поле, для каго Радзіма там, дзе віно льецца і грошыкі сыплюцца. І яны яшчэ хваляцца: «Мы вясковыя!» Як быццам дэманструюць, на колькі ўзроўняў падняліся. А насамрэч апусціліся...

Дзе ж тыя дабрадушныя вясковыя людзі? Дзе тыя паданні і песні? Чаму іх так мала? Дзе мілагучная спеўная беларуская мова?

І толькі праходзячы ля магілак разумееш усё!..

***

Божа, як яны палі!.. Без веры ў Цябе, у сябе, ва ўласнае вялікае мінулае; без надзеі на будучыню, у нашчадкаў; без кахання...

Але Ты падштурхнеш іх стаць Вялікім Народам!!! Яны ўспомняць УСЁ – і абудзяцца! Я веру: яны падымуцца!

***

Прынц у казцы пацалаваў непрытомную (у мёртвым сне) прыгажуню – яна прачнулася, Бог удыхнуў душу ў цела чалавека – яно ажыло, Хрыстос сілай Боскай падняў памерлага Лазара.

Дык, Божа, пацалуй зямлю беларускую, каб ажыла і расквітнела, а народ яе прачнуўся!

2012

ПАЗЛЫ

***

Пяцігадовае дзіця ў тэлеперадачы на 23 лютага бачыць дзядзьку палкоўніка, які з выглядам знаўцы робіць сур'ёзную справаздачу і паводле звычкі і для цвёрдасці маўлення, як і многія вайскоўцы, выдзяляе гук «р»:

– Гэты дзядзя мусіць толькі нядаўна навучыўся вымаўляць р-р-р-р. Так стараецца перад іншымі дзядзямі...

***

– Купі парагенератар, – закранае прадавец гандлёвай кропкі ў фае гіпермаркета і расхвальвае свой тавар.

– А нашто мне? – здзіўляюся.

– Няўжо вы не хочаце кінуць курыць?!

– Не хачу!

– Усе хочуць кінуць! – кампетэнтна заяўляе спец па модных парагенератарах.

– А я не! – кажу.

– Чаму? Падумайце пра сваё здароўе!

– Бо я не куру. Таму і не хачу кінуць.

– ?!

– І ніколі не курыў! – яшчэ больш расчароўваю суразмоўцу.

Прадавец застаўся шчыра здзіўлены. Паводле яго меркавання, курацъ і мужчыны, і жанчыны, і падлеткі, а парагенратары – выратаванне, такая панацэя! Толькі купіце!

***

Жанчына, гледзячы кліп рок-гурта на музычным канале, кажа:

– О, горла дзярэ, о, дзярэ!.. І ёй за гэта яшчэ і вялікія грошы плацяць. А як мяне, дык за такое ў пастарунак забралі б...

***

Брыгадзір учора ўзятаму на прадпрыемства рабочаму: «У нас начальнік цэха файны. Праўда, нічога добрага не зрабіў, але ж і кепскага таксама. Цяпер такія людзі рэдкасць!»

***

Калі аднаго майго знаёмага кусаў авадзень, той не скуголіў, а цярпліва павольна заносіў над «мух» руку, лавіў, адрываў акуратненька ногі і адпускаў на волю са словамі: «Ляці, мой харошы! Жыві доўга!» А ў мой бок дадаваў ужо у рэлігійным аспекце: «Не забіў! Граху не ўтварыў!» Своеасаблівая філасофія...

***

У гаворцы сучасных беларусаў можна пачуць шматлікія ўніверсальныя фразы пра жыццё: «каму зараз лёгка?», «як ва ўсіх», «па-рознаму», «неяк так». Своеасаблівая хітрасць ці ўцёк або абарона ад патрэбы падрабязнага тлумачэння?

***

Адстаўны вайсковец, чалавек маленечкага росту, набыў велізарнага сабаку. Кожны вечар яны выходзяць на спацыр. Рэм рвецца наперад, а за ім чыкільдае старэнькі падпалкоўнік. Штораз узнікае думка: «Хто каго выгульвае: гаспадар сабаку ці сабака гаспадара?»

Сабака гаспадара!

***

Стары дзед з зайздроснай рэгулярнасцю ходзіць на гарадскі пляж пазагараць. Напрыканцы чэрвеня стары чалавек ужо загарэлы, «чорны як смоль». Сустрэчныя думаюць, што прыехаў з паўднёвага курорта, а знаёмыя перапытваюць, дзе так адпачыў, у якіх «заграніцах»? І толькі сябры ведаюць, што адзінокі стары мужчына хадзіў на пляж паглядзець на жанчын, пазахапляцца іх прыгажосцю, адчуць, што жыццё вірує. Усё ж такі ён мужчына!

2018